

så att säga publicerat dem i ett slags andra upplaga och inte bara låtit trycka om dem i sin ursprungliga version.

Även om boken som helhet med hänsyn till dessa anmärkningar inte framstår som helt lyckad, så kvarstår dock det faktum att här finns en samlad, kvalificerad problematisering och analys av nordisk musik och av Norden som musikområde med dess förbindelser till Tyskland.

Greger Andersson

Laila Barkefors: *Gallret och stjärnan. Allan Petterssons väg genom Barfotasånger till Symfoni* (Skrifter från Musikvetenskapliga avdelningen, Musikhögskolan i Göteborg 40). Göteborg 1995. 440 s., ill., noder, ISBN 91-85974-34-X.

Allan Pettersson (1911-80) er en fascinerende skikkelse i svensk musikliv. Receptionen af hans værk udviser allerede en interessant historie: i Tyskland har en gedigen interesse således ført til storslåede opførelser og udgivelsesinitiativer i halvfemserne, hvorimod han vist er temmelig upåagtet i Danmark. I hjemlandet fik han i 1970'erne en delvis kultagtig status, lanceret som „proletarkomponisten“; men efter hans død har en bredere interesse snarere baseret sig på tre dokumentariske tv-programmer om det lidende og idealistiske menneske Pettersson end på hans musik. Hans store symfonier er – indrømmer denne anmelder også – ikke let tilgængelige. Med Laila Barkefors' dybdybende og indføjte studie er der imidlertid givet en nøgle til både værket og mennesket, som burde kunne åbne for en ny forståelse.

Barkefors' ærind er at undersøge Petterssons *fortællerteknik*, dvs. den måde, hvorpå hans personlige livserfaringer og indre oplevelser gestaltes og klinger i værkerne. Det, at mange tilhørere i hans symfonier oplever at høre et *budskab*: om smerte og lidelse, men også lys og fortrøstning, førte hende gennem sin egen lytning frem til fornemmelsen af en indbygget, hemmelig kode i musikken. Den fandt hun – i Petterssons tidligere *Barfotasånger*, de ejendommelige stiloverskridende klaversange, som han skrev til egne tekster, og hvori en række af de smertelige erfaringer fra hans barndoms univers fandt udtryk. Disse melodier genfinder Barkefors som signaler i symfonierne, hvor de således danner et betydningsbærende bindeled mellem hans liv og kunst. Det biografiske spiller derfor også en langt mere uomgængelig og integreret rolle i

denne bog, end det er almindeligt. Og det er spændende stof: fra komponistens fattige barndom over studieårene i Stockholm og Paris til hans kamp for anerkendelse i et musikliv, hvor han følte sig „udenfor“, og til den rolle han påtog sig som et talerør for samfundets udstøtte – i kunstnerens avancerede sprog vel at mærke.

Barkefors bruger som udgangspunkt Susanne Langers teorier om musikken som symbol, om sammenhængen mellem form og følelse. I øvrigt gør hun i sine overbevisende værkanalyser brug af stort set alle det musikvidenskabelige håndværks redskaber, motiv- og formanalyse såvel som hermeneutiske tolkninger. Det er en uhyre grundig og detaljemættet bog, men også en bog, man læser med fascination fra først til sidst. Den er på en gang spændende som en krimi, sobert musikvidenskabeligt håndværk og engageret fremstilling. Og selvom Barkefors' metode er udviklet i tilknytning til dette specielle projekt, må mange kunne lade sig inspirere af den.

Kirsten Sass Bak

Jack Lawson: *Carl Nielsen* (20th-Century Composers, ed. Norman Lebrecht). Phaidon Press, London 1997. 240 s., ill., ISBN 0-7148-3507-2, £ 14,99 / \$ 19,95.

David Fanning: *Nielsen: Symphony no. 5* (Cambridge Music Handbooks, ed. Julian Rushton). Cambridge University Press, Cambridge 1997. 127 s., noder, ISBN 0-521-44088-2 (hardback) / 0-521-44632-5 (paperback), £ 8,95.

The interest in Carl Nielsen and his works seems to be growing slowly and steadily. In 1994 the *Carl Nielsen Companion*, edited by Mina Miller with contributions by renowned scholars, was published. In '97 both Jack Lawson and David Fanning published studies entirely devoted to the Danish composer.

Lawson's book is the first full-length biography of Nielsen to appear in English and is therefore a welcome addition to the otherwise meagre studies on the composer. The initial impression of the book is good: the layout is attractive with good photos and the writing is fluent and easy to read. The ten chapters are formed by the major events in the composer's life and work, and on many points the book reveals good insight. The final section contains an epilogue, a so-called "classified" list of works, a selective bibliogra-